

แบบบันทึกข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน / ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านเกษตรกรรม

ชื่อเจ้าของเรื่อง นายไพโร ชีदनอก ผู้ใหญ่บ้าน บ้านหนองบัวแดง ชื่อเล่น ไพโร

เกิดวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ อายุ ๕๑ ปี สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

บ้านเลขที่ ๒๐๔ หมู่ ๕ บ้านหนองบัวแดง ตำบลตะกั่วป่า อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

เบอร์โทร ๐๙๘ - ๑๘๐ - ๑๑๓๑

ปราชญ์ ชาวบ้านด้าน เกษตรกรรม การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน จัดเป็นเห็ดเศรษฐกิจอีกหนึ่งที่เป็นที่นิยมบริโภคของบุคคลทั่วไป เป็นเห็ดที่เพาะง่าย มีอายุการพักเชื้อสั้น เพาะได้เกือบทุกฤดูยกเว้นในช่วงฤดูร้อนเพราะเห็ดชอบอากาศเย็นชื้น ในการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานนิยมใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพาราเป็นวัสดุเพาะเพราะเป็นวัสดุที่ให้ผลผลิตสูงและเก็บผลผลิตได้นาน เฉลี่ยประมาณ 4 เดือน และมีวิธีการเพาะที่ง่าย คุ้มทุน อีกทั้งยังดูแลรักษาได้ง่าย นอกจากนี้ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ยังมีวัสดุอีกหลายอย่างที่สามารถนำมาเพาะได้ เช่น ฟางข้าว แต่วิธีการซับซ้อนกว่าและมีระยะเวลาในการให้ผลผลิตสั้น

การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานในถุงพลาสติก

สูตรอาหารเพาะเห็ด

- ความชื้น 60-70 %

- ซีลี้อยไม้ยางพารา 100 กก.

- รำละเอียด 5 กก.

- ปูนขาว 1 กก.

- ยิปซั่ม 0.5 กก.

- ดินเกลือ 0.2 กก.

วิธีทำ

- ผสมสูตรอาหาร ทั้งหมด เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน
- เพิ่มความชื้นโดยการรดน้ำให้มีความชื้น 60-70 %
- อัตราขนาด 6.5 x 12.5 น้ำหนัก 800 กรัม/ถุง
- อัดให้แน่นใส่คอปลาสติกจุกด้วยสำลีและปิดด้วยกระดาษ
- นึ่งฆ่าเชื้อด้วยหม้อนึ่งแบบไม่ใช้ความดัน 3 ชม. อุณหภูมิประมาณ 95-100 องศาเซลเซียส
- เมื่อครบตามเวลาปล่อยให้เย็นและทำการใส่เชื้อเห็ดจากเมล็ดข้างฟาง
- ทำการพักเชื้อประมาณ 30 วัน โดยการเก็บไว้ในโรงพักเชื้อไม่ให้โดนแสงแดดและความชื้น หากพบว่าก่อนเชื้อเกิดราดำหรือราเขียว ให้รีบแยกออกเพื่อทำลายป้องกันการระบาดของเชื้อ

วิธีดำเนินงาน

- ผสมอาหารเพาะเห็ด (ขี้เลื่อยไม้ยางพารา 100 กก. + รำละเอียด 5 กก. + ยิปซั่ม 0.5 กก. + ปูนขาว 1 กก. + ดิกลีอ 0.2 กก.)
- บรรจุอาหารเพาะลงในถุงพลาสติกทึบร้อน
- รวบปากถุงบีบไล่อากาศออก แล้วอัดถุงให้แน่น
- นำไปฆ่าเชื้อด้วยถังนึ่ง ไม่อัดความดัน อุณหภูมิประมาณ 95-100 องศาเซลเซียส ประมาณ 3 ชั่วโมง
- นำถุงอาหารเพาะเห็ดมาใส่เชื้อเห็ดนางฟ้า
- นำมาพักเชื้อประมาณ 30 วัน
- นำไปเปิดดอก โดยการเปิดจุกสำลีออก
- เก็บผลผลิตและทำการรดน้ำ

การเก็บผลผลิต

ให้ดึงดอกเห็ดออกมาทั้งโคนอย่าให้มีเศษของก้านดอกติดอยู่ในปากถุงเพราะจะ ทำให้ก้อนเชื้อเห็ดเน่า หลังจากเก็บดอกเห็ดแล้วให้รดน้ำเพื่อปรับสภาพความชื้น

โรค - แผลง การดูแลรักษา

- โรคของเห็ดนางฟ้าภูฐาน ได้แก่ ราดำ ราเขียว ราจุดไข่ปลาและราส้ม ส่วนมากราดำและราเขียวจะเกิดในช่วงของการพักเชื้อ ทั้งนี้อาจจะติดเชื้อมาจากช่วงของการใส่เชื้อเห็ดเนื่องจากสถานที่ใส่เชื้อมีลมแรงหรือสถานที่ไม่สะอาด อาจเกิดจากขั้นตอนการนึ่งก้อนเชื้อที่ใช้ความร้อนไม่สูงพอ
- การแก้ไข ควรนึ่งก้อนเชื้อ เห็ดด้วยความร้อนประมาณ 95-100 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3-5 ชม. และควรมีสถานที่ที่ทำการใส่เชื้อสะอาดไม่มีลมพัดก็จะช่วยป้องกันโรคได้